

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Locato Et Condvcto. Titvlvs XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

413
curam tempore, modice confitente prece: prefaciuntur pignus, & non vendita.

Innocentius III. Episcopo Pallenen.

Ad portum & noveris audienciam pervenisse, quod
Aciam R. laicus late presentum, ab M. mutuum reci-
pere voluisse, creditor non per canonem contra usurarios
eum, & posset in posterum conveniri, domos & olivas
quae ab eodem titulo empionis, cum revera contractus
aliorum agetur: quod patet ex eo, quod creditor de-
bet ipsius, quod quandoque a septenario usque ad
novenarium daret l. uncias tarenorum, que vix dimi-
diuntur: iusti precii contingebant, domos ejus restituere:
Quia igitur frans & dolos aliquipum patroci-
nii non debent: mandamus, quatenus sit res ita se ha-
bit, instrumento venditionis confictio in fraudem cano-
num pronouigant contra usurarios non obstante, pradicium
ad refutandum dominos & olivas ei, ad quem debent
hunc jure devolvi (cum debitor sit viam universi
commissarius) per poenam in Lateran. concilio contra
vicios promulgaram, appellatione remota compel-
latur.

CAP. VI.

Vicino deceptu ultra dimidiam iusti pretiis, agere proest, ut
refundat premium acceptum restituatur, vel iustum premium
fugiat, & in loco eius emptori, h. secundum Anto-

nius Episcopo & Archid. Verbiens.

Contra g. que inter economum monasterii fan-
tum Martini de monte ex parte una, ac cives Viterbi-
enses super calamitas ex altera vertebar, fuisser ali-
quando remata, cum constitutis nobis monasteri
invenimus ultra dimidiam iusti precii fuisse deceptum:
laetabamur decruevimus, ut prafati cives aut recepto
pro positione reliquerent memoratas, aut supplerent,
quae confiteat legitime venditionis tempore iusto
precio defulsa.

CAP. VII.

Tunc tria causa, in quibus re videtur non tenetur venditor empo-
nit etiam.

Gregorius nonus.

Constitutio post h. infinitum contra se judicium, quis
concedat, ut rem venditam sibi defendenter nunciare,
vel committat, absque tempore sententie promulgata,
les per iugum sententia lata fuit, de evictione juxta le-
gitimam agere non valebit.

DE LOCATO ET CONDUCTO.

TITULVS XVIII.

CAP. I.

Excommunicatis sunt magistri & scholares Bononiensis, qui ante
tempore condicione conductio bessaria aliorum magistrorum vel
scholarium, sine curia confusa.

Clementerius.

Ex scripto & literarum Tusulan. Episcopi
nobis immunit, quod cum civitatem Bonon. tem-
pore lux legationis intrasset: [i & j.] Confi-
tendum factum ab Episcopo Portuen. Apostol. fed. leg.
& iudicio Tusulan. Episcopo postmodum confirma-
tum, videlicet ut nullus magistrorum & seu scholarium
super conductio aliorum hospitiis in fistionem & pr-

judicium habitantium audeat hospitem convenire, nisi
prius confiterit tempus conductionis claram, vel inqui-
dum in hoc slum favorem praefliterint & confensem; cum
idem Portuen. sub excommunicatione a hoc prohibuit,
alter sub pena anathematis idem decrevit observan-
dum: ratam & esse decernimus, & auctoritate Aposto-
lica confirmamus: Statuentes, ut a te frater Episcopo &
two quibus successore hoc singulis annis in communione
audiencia magistrorum atque scholiarum reciteretur.

[i] Invenit isti suisse à be. me. v. quadam Portuen. Episcopo
confitendum, & sub excommunicatione prohibitum, ne aliquis fiduci-
ales bessaria magistris mercede promissione conducentur, ut ea fibe-
re vel majoris gloria studio, quasi potiores in expensis apparere vo-
lentes, vel private utilitatibus commendando venduantur. Unde ipse
sacrae preuisione confideras, quod huiusmodi conditions improba-
tas & deformis sonuerint, & impedimenta non modica pareret
fiduciarum: pradicant.

CAP. II.

Personam ecclesiastica locare possunt presentes decimarii hic cum
quibus conditio ecclesiastica sit melior, statuto diaconi contraria non ab-
flante: & eadem ratio est de aliis rebus ecclesia.

Innocentius III. Abbatis & conuentus S.

Petri Pratet. London. c
decresc.

Vestra nobis relatio declaravit, quod cum ad firmam
fructus vestrarum dare confluveritis decimarium: in-
fra. Dioces. Episcoporum statuto contrario non obstan-
te, vestrarum decimatum proventus illis liberè locare
poteris, cum quibus ecclesiæ vestra conditionem pot-
eris facere meliorem: ita tamen, quod hujusmodi lo-
catione ad feudum vel alienationem non videatur ex-
tempore defulsa.

CAP. III.

Propter sterilitatem gravem conductori fine culpa sua contingen-
tem, remittitur pesos pro rata, nisi possit cum ubertate procedentis
vel sequenti tempore compensari. h. d. l. y. ad s. verum.

Gregorius IX.

Propter & sterilitatem adficiens magno incom-
modo conductores, vitio rei, fine & culpa coloni, seu
caufo uno contingentem s. colonis ecclesiæ tuta pro
rata pensionis semelfio est facienda, nisi cum ubertate
procedentis g. vel subsequenti anni valeat sterilitas
compensari.

[i] Ponuntur huc quatuor casus, in quibus inquitur potest ante
tempore condicione finita licet expelli. Abbas.

Verum invito inquilino domum inhabitare vel refi-
cere poteris, si necessitas (quz tam non imminebat loca-
tionis tempore) id exposcat: remissa sibi pro residuo
temporis pensione: qui etiam inde rationabiliter amon-
etur, si perverse ibi fuerit conversatus, vel cum cano-
rum per biennium non solvisset, sibi satisfactione celer
non providit. b

CAP. IV.

Emphyteta ecclesiæ melioratione suas vendere non potest, nisi
servari vix, de quiete sic. Et si contra feceris, vel causam per
biennium non solveris, nec moram postea celeriter purgaveris, p. s.
pote expelli.

[i] Idem.
Ponit emphyteta (ecclesia primus requisita, eique
nunciat, quantum sibi ab aliis offert i. si nolle fe-

a Al. sub pena excommunicatio. b ratum, c Lexoner
d Vid. Ant. Gomez. tom. 2. Var. ref. c. 3. Arianus Pi-
nellenus in l. 2. C. de resid. vend. part. i. 4. 3. I. Arrianum confit. l. 1. Quod.
Pap. dec. 160. e & fine cap. f. contingere. g sequen-
tiu. h prævidere. i Vid. l. 1. §. 1. remiss. dep. & l. domos. §. 1.
& utrobiqu. Bar. ff. de leg. s.

emere dixerit, vel à denunciacionis tempore duorum (spicium mensum sit elapsum) meliorationes & ius sibi competens alii vendere, qui ab emptione huiusmodi minimè prohibentur. Emphyreuta quoque fecus profumando, vel celiando in solutione canonis per biennium (nisi celestis satisfactione postmodum sibi consulere studuisse) iustis potius repellit. *a* Non obstante, quod ei ut canonem solueret, non existit nunciatum: cum in hoc causa dicitur pro domino interpellat.

DE RERUM PERMUTATIO-

NE.

TITULUS XIX.

CAP. I.

Principis potest rem ecclesie immobilem per permutationem adquirere, data re melius vel aquali, h.d. Et in hoc quod dicit, vel aqua, est casus notabilis.

Ex concilio apud Silvan.

Si principis volerit rem mobilem sanctis locis præflare, & accipere ab eis aliam immobilem, enique modo de communis voluntate permittitur. contrahere: Liceat si hoc facere, si causa rationabilis id exposcat, & res quam præferunt, major fuerit, vel æqualis pragmatica functione super hoc promulgata.

CAP. II.

Terminus rerum ecclesiasticarum fallit in causa non concessa, seu non servata saltem juri, et revocanda post successorem.

Ex concilio Beluac.

Ver commutations rerum ecclesiasticarum, que ab antecessore inconfusa facta sunt, ab eo qui successor est, emendentur.

CAP. III.

Mancipia ecclesiastica non debent permutari nisi ad liberatem, vel nisi sint fugitiva, b.d. sicut sequuntur.

Ex concilio apud Silvan.

Mancipa ecclesiastica, nisi ad libertatem, non commutari: videlicet ut mancipia, qui per ecclesiastico homine dabuntur, in ecclesiis servitute permaneant, & ecclesiasticus homo, qui commutatur, frumentum perpetua libet, quod enim semel Deo consecratum est, ad humanos usus transferri non decet.

CAP. IV.

Servi ecclesie cum prophanis permutteri non possint, nec alienari, nisi sint fugitivi.

Ex eodem.

Injustum videtur & impium, ut mancipia, quae fideles Deo, & sanctis ejus pro remedio anime sue conferunt, cuique unque muneri mancipio, vel commutatiois commercio iterum in servitutem secularium redigantur, cum canonica auctoritas servos tantummodo permitat distracti fugitivos. Erat ideo ecclesiariam rectores sumoperare caveant, ne elemolyni unitus, sacerdos peccatum sit. Et est absurdum, ut ab ecclesiastica dignitate servus discedens, humana sit obnoxia servituti.

CAP. V.

Trabenda postea procedere permutteri non possunt: Episcopus tamen potest de loco ad locum permutteri persona.

Vrbanus terius.

Questum dicit ex parte tua, si commutations fieri valent praebendarum, cum commutatio dignitatem in Toroneni concilio fuerit interdicta: *[i.e. infra.]* Generaliter et iuste tenas, quod communia

a Vid. l. infidam. Et ille Dei ff. de verb. obliqu. b interpellat.
c Referit in concil. Melit. t. 27. tanquam ex concil. apud Beluac. Bur. 43. decr. 171. l. v. p. 3. c. 62. Et c. 2. cod. 11. in 1. comp. d. Cap. 1. cod. cit. in 2. comp. vid. notaria in e. maioribus. s. op. de præb. vid. Aegid. Sellamer. trahit de benef. perm. e. videtur.

tiones praebendarum de jure fieri non possint, præsumtum pactio præmissa, quæ circa spiritualia valet.

Si autem Episcopus causam imperi needit, vide potest de uno loco ad alium transire potest, ut quod unius minus sunt utilis, allec. vi. viii. exercere.

[i.e. Sunt enim quidam qui prædicta sua telo, invenient, ut seipsum præbendarum obtemperent, et ex invenientia recipiunt, consequtente, quod quatenus invenient, et similes preciudicatis contenti præsumuntur.

CLEMENT. tertius.

Ad questions a foliendas: & infra. Invenient. Ex existentibus quid due convenientes ecclæsias in diocesis constitutas, quarum utrumque posse habet ecclesiastum cum possessoribus magis placet, non sibi vicinam. Illis autem desiderantibus permaneant cum illarum altera si p[ro]p[ri]e[m] meliora portentia abundet, & id e[st] sibi possibilis ad quod certa intentio p[ro]p[ri]e[m] numerat, ut sic aliquantum permaneant, præsumantur venient, utrum potest id licet finitum sit.

[i.e. infra.] Respondentes, quid in ecclæsias & parochialibus ecclæsias per ea quæ dimicant, & in permutatione possessorum per illi inhibitus, si altera ratione possessorum alii numerantur, & pecuniam posse refundi ex ipsam possessorum ad invicem, prout vimini fuerit expedire: sed ea pecunia quantitate poterit contradicere possessorum, si tamen d[icitur], quod illi contra hos acquisientur vicem miscentur.

[i.e. Quam ob causam sed. Apoll. confutatio.] Utique in differentiatione indubitate significare ratione patet, quod scriptum articulo sit agendum: nihilominus ut prædicta.

CAP. VI.

Beneficia sua perdunt, qui ea propria possent nullum.

Innocentius III. Secon. Archit. Con positorum ad invicem communitatem: *[i.e. infra.]* cet prædictus magister ab initio sponso fuerit de mutatione confessus, idem tamen R. cam indicabitur, non proponens, quod ipse præpostorū sine causa qualibet regnabit, & post regnatum prædicti sibi ergo archidiaconatus fuerit afferatus: *[i.e. infra.]* ergo ipsi non constaret, quod ipse tamen prædictus non mutationem confessum: prædictus autem magister in publice fatetur erorum: & hunc propositum, si archidiaconatu curasur, capitulo, super hoc determinante eos sententiam proficiat.

[i.e. Magister ejusdem obtinet capitulo, non de mutatione, Episcopo duximus delegandum. Causa idem. Tamen etiam infra, non pro mutatione acceptis, ut in sequenti procedere, estentus est fil. Abbat. Comit. etiam duximus adjungendum: verbo cum proprio dicto, non suffit a delegato pariter ipsi in causa propositum, quod tamen si nostra confidit premitur, & ostendatur, quod non nobis etc.]

[i.e. Licit magister ipse propositum ex aliis, plausibilis de mutatione in ecclesiis, & imponit ratione non nisi videlicet fil. Eduard. Episcopi quod ratiocinatio propositum duximus. B. de delegato, non de legione, non de mutatione offerimus.

a C. 2. cod. 11. in 2. comp. b pertinet. c d alia, sicut tamen quod ecclesiis expugnat, non obnoxia, e. Causa in 2. comp. i. propositum.